

Laurent Gounelle

Bestselerio „Dievas visada keliauja *incognito*“ autorius

Ir tu
atransi
LOBI,
kuris slypi
tavyje

Alma littera

*Koks siauras kelias į gyvenimą!
Tik nedaugelis jį atranda.**

Evangelija pagal Matą 7, 14

* Čia ir toliau – Šventasis Raštas. Vertė Antanas Rubšys ir Česlovas Kavaliauskas. Vilnius: Katalikų pasaulis, 1998.

Pirma dalis

*Ir neskite šiuo pasauliu,
bet pasikeiskite atsinaujindami dvasia.*

Laiškas romiečiams 12, 2

1

Dėdama telefono ragelį, Alisa patenkinta plačiai nusišypsojo. Komunikacijos agentūra, kurioje ji dirba, įveikė pirmąjį katariečių organizuotos atrankos etapą. Konkursas pernelyg negarsinant buvo paskelbtas prieš pusmetį. Kataro tarptautinė reklamos agentūra Vakaruose ieško partnerio, kuris padėtų pagerinti šalies įvaizdį ir pamiršti įtarimus dėl Islamo valstybės finansavimo.

Per pirmąjį etapą buvo atrinktos tik penkios agentūros: dvi amerikiečių, viena ispanų, viena vokiečių ir viena prancūzų. Galimybė laimėti – viena iš penkių. Alisa tvirtai tikėjo savo sėkme.

Ji giliai įkvėpė, su krėslu pasisuko į didelį savo kabineto langą ir pasirąžiusi atsilošė. Stikle atsispindėjo jos atvaizdas – veikli moteris prigludusiu griežto kirpimo kostiumėliu ir ilgais kaštoninės spalvos plaukais, krintančiais neklusniomis garbanomis. Ji išjungė stalinę lempą, ir atspindys pranyko. Būdamas penkiasdešimt ketvirtame Monparnaso bokšto aukšte jauteisi lyg kabotum tarp žemės ir vakaro sutemų gaubiamo dangaus, kuriame blyškiai bolavo vienas kitas skystas debesėlis. Alisai po kojomis plytėjo šurmulio ir gyvybės kupinas miestas, o kiek tik užmatai besidriekiančiuose daugiaaukščiuose, kur gyvena milijonai žmonių, pradėjo žiebtis šviesos. Dabar visi baigė darbą: gatvės buvo kimšte užkimštos automobilių, o ant šaligatvių

knibždėjo daugybė lėtai judančių mažų nereikšmingų taškelių. Alisa šypsodamasi žvelgė į juos. Kiek žmonių, kuriuos reikia įtikinti, kiek iššūkių, kuriuos reikia priimti, kiek jaudulio, kurį reikia patirti... Pradėjusi lankyti Tobio Kolinso asmeninio tobulėjimo seminarus, ji ėmė vis labiau pasitikėti savimi ir džiaugtis savo darbu, nors agentūroje tvyrojo konkurencija ir įtampa.

Alisa vėl įkvėpė ir atsipalaidavo. Šiuo metu Teo namie su aukle. Polis grįš vėlai, kaip visada. Galbūt ji jau miegos, kai jis parsiras namo. Iš ko gi gyventų naktinių taksi vairuotojai, jei ne vėlai darbą baigiantys advokatai?

Greičiau tos atostogos ateitų, pagalvojo ji. Kad jie galėtų nors kiek pabūti visi drauge. Jeigu jos komanda laimės sutartį su Kataru, jai tikrai pakels atlyginimą. Arba skirs didelę premiją. Tikrai negalės jai atsakyti. Tada visa šeima galės išvykti į didelę kelionę. Išties, kodėl gi ne į Australiją? Australija... Vis dar neišsipildžiusi paauglystės laikų svajonė.

Suskambo telefonas. Tėtis.

– Aš darbe, tėveli.

– Mieloji, ar ši savaitgalį atvyksi į Kliuni?

– Taip, tikriausiai.

– Puiki žinia! Polis irgi atvyks?

– Jei neturės pernelyg daug darbo – pavyzdžiui, nevažiuos pas klientus į Freną arba į Fleri Meroži. Ir jei sutiks šeštadienį praleisti piešimo pamoką. Tai vienintelis jo pomėgis, neskaitant kalėjimų.

– Perduok jam linkėjimų nuo manęs, – nusijuokė tėvas. – Beje, šįryt sutikau Žeremį. Atrodo labai prislėgtas. Jo motina nerimauja, nuolat apie jį kalba. Jei atvyksi šį savaitgalį, ji norėtų, kad susitiktum su juo ir kaip nors jį padrašintum.

Žeremis prislėgtas? Keista, paskutinį savaitgalį viešėdama Burgundijoje ji to nepastebėjo. Žeremis... Jo liekna figūra, šviesiai rusvi plaukai, labai šviesios žydros akys, gerumu spinduliuojantis subtilių ir švelnių bruožų veidas... Kliuni juodu

drauge praleido vaikystę. Vienuolyno griuvėsiuose žaisdavo gaudynes, eidavo lažybų dėl įvairiausių dalykų, o laimėjimas visuomet būdavo toks pat – bučiny s į skruostą Naujųjų metų dieną. Nuimant vynuogių derlių springdavo juokais pasislėpę tarp vynuogienojų, nes, užuot skynę uogas, jas valgydavo. Kai jiems buvo devyneri, pirmąkart pasibučiavo, vos liesdamiesi lūpomis, – iniciatyvos ėmėsi ji, o jis paraudo lyg pomidoras iš dėdės Eduardo daržo. Juodu svajoto kartu nukeliauti į kitą pasaulio kraštą, ten, kur žmonės vaikšto galva žemyn, – į Australiją. Ak, ta Australija...

Vargšas Žeremis... Kaip liūdna, kad jis prastai jaučiasi. Jo netikėtas sprendimas baigus studijas – studijuojant lyg ir nekilo jokių rūpesčių – visus pribloškė. Imti ir viską mesti, gavus tvariosios plėtros magistro diplomą, pasukti visai kitu gyvenimo keliu...

Žeremis. Jis labai jai padėjo, kai prieš kelerius metus, dar prieš sutikdama Polį, ji staiga neteko mamos, o netrukus – ir geriausios draugės. Gedėdama ji išgyveno tikrą egzistencinę krizę. Jis nepaprastai kantriai ją išklausydavo, palaikė ją morališkai, buvo jai tikra paspartis. Ji irgi norėtų jam padėti, ką nors dėl jo nuveikti. Tačiau ką?

Žvelgdama į minią sau po kojomis, Alisa giliai įkvėpė. Jos darbas – krizių komunikacija, o ne psichoterapija.

Girgždėdamos sunkiai prasivėrė masyvios durys. Išsmukęs lauk, Žeremis jas paleido, ir durys užsidarė, dusliai dunkstelėdamos lyg kalėjimo vartai. Įsukęs į Dievo Motinos gatvelę dešinėje, jis įkvėpė gaivaus oro. Buvo graži kovo diena. Saulės apšviesti grindinio akmenys po kojomis atrodė lyg paaukuoti. Ties Šv. Odilijos gatvės kampu snaudė griežtas Mokesčių inspekcijos pastatas grotuotais langais, o kitoje gatvės pusėje prie-

šais tabako krautuvėlę *Tabac des arts* keliolika žmonių stovėjo eilėje prie loto bilietų. Iš pradžių sumoki privalomus mokesčius, o paskui jau gali švaistyti pinigus savo noru.

Žeremis nužingsniavo iki Lamartino – pagrindinės Kliuni, šio dailaus miestelio, gatvės su pastelinių spalvų fasadais ir spalvingomis vitrinomis. Nieko negalvodamas, jis suskaičiavo trisdešimt šešis žmones, gurkšnojančius kavą restorano *La Nation* terasoje. Kava, pagalvojo jis, neleidžia protui užmigti, bet ir jo nepažadina. Kiek toliau, priešais kitą tabako krautuvėlę, vėl vinguriavo lošėjų eilė: keturiolika žmonių, norinčių pagerinti savo gyvenimą, buvo pasirengę išbandyti laimę. Žeremis suskaičiavo dvidešimt du klientus, besibūriuojančius mėsos gaminių krautuvėlėje *Dupaquier*, iš kurios sklindančiais kvapais būtų galėjęs susigundyti net vegetaras, ir gerą dešimtį žmonių, su taure vyno skanaujančių sūrį užkandinėje *Le Panier Voyageur*.

Apsisukęs Žeremis ėmė žingsniuoti atgal. Žemai kabančios saulės šviesoje ryškėjo skulptūriniai staktų ramsčiai, piliastrai, nedidelės kolonos ir kiti romaninio stiliaus fasadų elementai. Nemažai žmonių buvo ir puikiame optikos salone *Wolff* – turbūt trokšta geresnės regos. Tačiau ar nuo to jie taps išvalgesni gyvenime? Desertinės *Germain* – garsas apie ją sklinda ir už Božolė regiono kalnų – terasoje prie staliukų sėdėjo trisdešimt keturi žmonės. Žeremis nusišypsojo. Kai žmogaus sielai terūpi, kaip patenkinti kūną, jis pasiduoda apsirijimui. Dešinėje įsukęs į vienuolyno link vedančią Savivaldybės gatvę, jis praėjo pro gražiosios epochos stiliumi įrengtą kavinę *Café du Centre* – jos viduje ir terasoje sėdėjo dvidešimt aštuoni klientai. Vyninėje *Cellier de l'Abbaye* vyno mėgėjų, regis, buvo dar daugiau. Pasiekęs Vienuolyno aikštę, Žeremis aplenkė didžiulę restorano *Brasserie du Nord* terasą – ši buvo sausakimša: mažiausiai septyniasdešimt lankytojų – ir perėjo 1944 m. rugpjūčio 11-osios, Pirklių ir Užtvaros gatves. Kelionių agentūra kvietė klientus atrasti kitas padanges, – tai išvydęs Žeremis nusišypsojo. Žmo-

nių buvo ir priešais įsikūrusioje kitoje vynuėje, pavadinimu *Au plaisir dit vin* – „malonumas, vadinamas vynu“. Keistokas žodžių derinys apibūdinti gėrimui, kuris pakeičia mūsų sąmonę, bet niekada jos nepakylėja.

Už kelių metrų gatvė išėjo į saulės nutviekstą bažnyčios aikštę. Priebažnytyje šnekučiavosi saujelė parapijiečių. Žeremis su jais pasisveikino ir stumtelėjo oda apmuštas duris. Šios užsidarė paskui jį dusliai šiugždėdamos, ir jis žengė į šaltą erdvę.

Viduje buvo tamsu, ore tvyrojo drėgno akmens kvapas, sumišęs su vos juntamu smilkalų aromatu. Pro šoninę navą Žeremis ėjo choro link. Jo žingsniai nė kiek netrikdė pastate viešpataujančios tylos. Įžengęs į prieblandoje skendinčią zakristiją, jis ėmė laukti. Suskambo varpai; Žeremis klausėsi iki pat paskutinio dūžio, ilgai aidinčio po aukštais akmeniniais skliautais. Žvilgsnį ir dvasią aukštyn kreipiančios kolonos stiebėsi iki nerviūrinių skliautų, rikiavosi didingomis eilėmis, per visą navą jungėsi į smailiąsias arkas. Viskas bažnyčioje atrodė milžiniška ir formavo nepaprastai didelę erdvę, kurioje tvyrojo iškilminga atmosfera. Ir šoninėse navose, ir net centrinėje navoje buvo gana tamsu, tačiau pakėlęs akis galėjai išvysti šviesą – akinamą, kone antgamtiškai vaiskią skliautus užliejusią šviesą.

Žeremis nuleido akis ir apžvelgė susirinkusius tikinčiuosius.
Dvylika.

Pirmųjų eilių klauptuose išsibarstę sėdėjo dvylika žmonių.

Jis pradėjo mišias.

2

Po mišių Žeremis išlydėjo parapijiečius į priebažnytį. Saulė atsispindėjo nelygaus grindinio akmenyse ir apšvietė viduramžiškus nedidelės aikštės namus. Prie jo prisiartino dvi garbaus amžiaus damos ir ėmė aptarinėti labdarinių darbų organizavimą. Priėjo ir Viktoras, senas, jau į pensiją išėjęs vyndarys, ir atkišo nedidelę dėžutę.

– Prašom, tėve, priimkite šią mano dovanėlę.

Visiems Kliuni gyventojams žinomą Viktorą, vadinamą Dvarininku, galėjai iš tolo pažinti iš jo išpūdingos, nors ir sensitelėjusios išvaizdos: amžino eglutės raštu išausto tvido švarko, ryžtingų veido bruožų ir kupetos pasišiaušusių žilų plaukų. Jis buvo jau apykurtis ir šią negalią kompensavo valdinga laikyse-na, menkai teslepiančia įgimtą kilniaširdiškumą, bei pūpsančiu pilvu, dėl kurio, nors buvo neaukštas, atrodė imponantiškai.

Žeremis atidarė dėžutę.

– Laikrodį?

– Nepagalvokite nieko bloga! Aš tik pastebėjau, kad neturite laikrodžio.

– Bet jis labai gražus...

– Kaip sakot?

Į pagalbą Viktorui, nepaisydamas savo mikčiojimo, atskubėjo jo bičiulis Etjenas. Jis buvo lieknas, nedidukas, švelnių veido

bruožų, ant šono sušukuotais gelsvais plaukais ir nepaprastai malonaus žvilgsnio. Keista priekurčio vyndario ir mikčiaus draugystė buvo ne tokia jau komiška, kaip galėjo pasirodyti: Etjeno negalia, labai išryškėjanti tyliai šnekučiuojantis, sumažėdavo, kai jis būdavo priverstas šaukti, kad Viktoras jį išgirstų.

– Ponas abatas tau sako... kad jis... l... labai gražus! – Etjenas riktelėjo jam į ausį.

Anksčiau Etjenas buvo vyndario darbuotojas. Bėgantys metai pamažu išdildė juos skiriantį hierarchinį atstumą ir, išėjęs į pensiją, Viktoras jau net leidosi tujinamas. Kartais Dvarininkas pratrūkdavo dėl kokios nereikšmingos smulkmenos ir pyktį išliedavo ant Etjeno, tačiau šis tik juokdavosi: jis puikiai mokėjo nekreipti dėmesio į buvusio viršininko išpuolius. Jie abu perdavė estafetę palikuonims: vyresnioji Dvarininko dukra dirbo drauge su Etjeno sūnumi. Tėvų laikais vynas buvo aitrokas (pikti liežuviai kalbėjo, kad statinės plaunamos ne itin švariai), bet tuo metu, kai prancūzai dar gėrė stalo vyną, jis buvo gerai perkamas. Šiandien tokio vyno nebeparduotum. Vaikai daug dirbo, kad jį pagerintų, ir nuolatinės pastangos davė vaisių. Dabar jų vynas buvo labai vertinamas regione, bet jo reputacija nesiekė toliau Makono.

– Jūs labai malonus, – Žeremis prakalbo garsiau, kad Viktoras jį girdėtų.

– Pirkau *Pradille* parduotuvėje, Pirklių gatvėje. Tas laikrodininkas – vienas iš nedaugelio, dar moka išardyti mechanizmą ir jį pataisyti...

– Laba diena, tėve, – kone duetu pasisveikino Žermena ir Kornelija.

Šias dvi liežuvavimu garsėjančias senutes visi vadino „dviem davatkomis“. Guvaus žvilgsnio Žermena juodai dažytais plaukais, stamboka, kiek lenkta nosimi mėgo ilgas tamsaus aksomo sijonkelnes, kurias mūvėdavo su baltomis kaip jos plaukų šaknys kojinais. O Kornelija tiek savo blankia asmenybe, tiek

išvaizda susiliedavo su aplinka: gelsvai dažyti plaukai, smėlio spalvos kardiganas, tokios pat spalvos plisuotas sijonas gerokai žemiau kelių, šviesiai rudos odos mokasinai. Kartais ji paleisdavo vadeles ir pasidabindavo ryškesne detale – žalio aksomo plaukų juosta.

Žeremis joms linktelėjo, paskui atsisveikino ir grįžo į bažnyčią. Eidamas per navą, jis nužvelgė tuščius klauptus, o zakristijoje nusiėmė stulą ir nusivilko arnotą. Staiga išgirdo prislopintus žingsnius ir tylų drabužių šnarėjimą. Tai buvo viena iš seserų, gyvenančių viename klebonijos sparne. Žeremis priėjo prie jos ir atkišo dėžutę.

– Parduokite, o pinigais išdalinkite vargšams, – tarė jis.

Sesuo šypsodamasi paėmė dėžutę.

Žeremis prisiminė devynioliktame amžiuje gyvenusį Arso kleboną: šis irgi dovanotą laikrodį atidavė labdarai. Tai sužinojęs dovanotojas įteikė jam kitą laikrodį, paskui dar vieną, kol galiausiai suprato, kad klebonas niekada nepasiliks laikrodžio sau. Tuomet jis nusprendė laikrodį paskolinti, ir, jo džiaugsmui, klebonas pagaliau ėmė jį nešioti. Žeremis Arso kleboną laikė savo mokytoju.

Siaurais sraigtiniais varpinės laiptais užkopęs iki pat viršaus, Žeremis atsidūrė nedidelėje atviroje aikštelėje po kupolu. Dažnai čia užlipdavo trumpam užsimiršti ir atsikvėpti. Jis prisėdo ant sienos krašto. Iš čia buvo matyti Kliuni namų stogai, dengti senomis tamsiai raudonomis lyg pasiflorų vaisių žievė čerpėmis – ir plokščiosiomis, ir kraiginėmis, kokios paplitusios ne taip toli esančiuose pietuose. Jų raudonį dar labiau ryškino vaiski dangaus žydrynė. Iš aukštai žvilgsnis siekė miškais apaugusias kalvas, supančias viduramžius menančią miestą.

Dvylika žmonių...

Jis jaunas, jam visas gyvenimas prieš akis, o jis leidžia jį laikdamas mišias... dvylikai žmonių. Žeremis tylomis giliai įkvėpė. Jis taip svajoto vesti žmones pabudimo keliu, teikti jiems

dvasinio peno, skatinti atsiverti džiaugsmui... Dvylika žmonių. Dėl šios minties Žeremį bematant užplūdo sąžinės priekaištai: ar tik ne puikybė verčia jį šitaip skūstis? Ar jis kartais nesvajoja, kad pas jį būriais plūstų tikintieji? Jis papurtė galvą. Ne, jis tikrai nuoširdus, jo motyvai tyri, jokių asmeninių interesų. Jis išties jaučia pašaukimą. Bet kaipgi atsiliepti į pašaukimą, jei nėra tikinčiųjų? Dvylika parapijiečių, daugiausia senukai, iš kurių pusė ateina iš įpratimo, o kiti – bijodami artėjančios mirties...

Žeremis akimis sekė skrendantį paukštį: šis praskriejo virš stogų ir dingo už vienuolyno varpinės, kylančios į mėlyną dangų. Tiksliau, ne vienuolyno, o to, kas iš jo liko. Per Didžiąją revoliuciją gerokai apgriautą pastatą kaimiečiai naudojo kaip akmenų karjerą... Ir kas galėtų patikėti, jog kadaise tai buvo vienas didžiausių krikščionybės centrų, priklausęs apie dešimt tūkstančių vienuolių turinčiam religiniam ordinui, valdžiusiam po visą Europą išsibarsčiusius tūkstantį du šimtus vienuolynų ir priorijų. Jo abatas buvo tiesiogiai pavaldus Šventajam Sostui ir turėjo didžiulę valdžią. Beje, iš Kliuni kilę ir keletas popiežių. O kas telikę šiandien? Dvylika tikinčiųjų, išsibarsčiusių bažnyčioje, skirtoje keturiems šimtams žmonių.

Žeremis giliai įkvėpė tyro oro. Žemai apačioje buvo matyti mažos žmonių figūrėlės, skubančios prekybine gatve ir gretimomis gatvelėmis. Jis ilgai į jas žvelgė, galvodamas, kaip norėtų padėti visoms toms sieloms pabusti, jei tik jos pas jį ateitų. Tačiau tam reikėtų sąmonės šuolio, suvokimo, kad esama ir kitų dalykų, o ne vien pinigų ir įprastų malonumų – apsipirkimo, kompiuterinių žaidimų, sekso ir televizoriaus... Tik ar toks dalykas dar įmanomas? Žeremiui atrodė, kad jis – vienas paskutinių nykstančios religijos atstovų. Jis jautėsi prislėgtas ir niekam nereikalingas. Retsyškiais prisimindavo apsilankymą anglių šachtoje, kai dar studijavo tvariosios plėtros magistrantūroje. Šachtos viršininkas nesuvokė, kad gina jau atgyvenusio energijos šaltinio gavybą. Jis ir toliau lyg niekur nieko pasakojo

apie savo veiklą, tarytum nežinotų, kad klientų ir darbininkų vis mažėja ir kad jo šachta pasmerkta išnykti. Žeremiui tuomet jo pagailo. O šiandien jis klausė savęs, ar jo padėtis nėra tokia pat. Skirtumas tik tas, kad anglių kasyba žmonėms kenksminga. Šachtininkai turėjo leistis į žemės gelmes, o vakare iškildavo juodut juodutėliai. Galbūt tai, kad šachtos išnyko, – pažangos ženklas. Bet juk dvasingumas žmones pakylėja, kreipia juos aukštyn. Jeigu jis išnyks, kas tuomet beliks? Žeremis atsiduso. Jautėsi bejėgis, nusiminęs, apatiškas. Ir vis dėlto tai slogiai nuotaikai jis nesipriešino. Širdies gilumoje nujautė: tirščiausia tamsa būna prieš aušrą.